

Från ett föredrag vid Metropolit Kyprianos namnsdagsfirande i över-sättning av Syster Magdaleni

Tacksägelse

6 oktober 2003 enligt den kyrkliga kalendern

”Ett gott ord och dess helande kraft”

Ärade metropolit och högt respekterade andlige fader!

Heliga ärkebiskopar!

Respekterade fäder och bröder!

Fromma församlingar av monastiker!

Kära bröder i Kristus!

A. Efter att jag har satt mitt hopp till era förböner, tillåt mig, ovärdige, att översiktligt och enkelt beskriva ämnet för kvällens samling. Jag vill inte tala för länge i egen person, för den ende kompetente och utmärkte läraren och vägvisaren inom den genuina kyrkliga andan är vår biskop, den levande ikonerna av Kristus, vars person är förkroppsligad i vår lokala kyrka.

Därför, åkallande Guds Moders och våra ärade helgons, helige Kyprianos och heliga Justinas, hjälp och vägledning, ska jag nu våga, och det med stor tvekan, framställa så mycket som är nödvändigt för en översiktlig introduktion av värdet och den helande kraften av ett gott ord. Vår ödmjuka önskan och hopp är att vår ärade metropolit, som verkligen har ordets gåva, tids nog kommer att avslöja vidden och djupet av ett, för vår frälsning, mycket viktigt ämne. Under tiden ber vi vår andlige fader, att tillåta oss så ett litet frö i alla hjärtan med goda avsikter hos våra bröder i Kristus. Ett frö som egentligen är hans, eftersom han först sädde det i våra hjärtan och det gav hos en del ”30-falt”, en del ”60-falt” och hos en del ”hundrafalt.”[1] Med tanke på denna rika skörd valde vi temat för i år. Först och främst vill vi uttrycka vår tacksamhet till hans person och för hans goda ords välgörande inverkan på våra hjärtan.

B. Så låt oss därför närma oss vårt fina, och samtidigt djupa, ämne med ett levande exempel från vår tradition, som berör oss och direkt vittnar om värdet av ett gott ord och dess helande kraft.

”En gång gick Fader Makarios Egyptiern tillsammans med sin lärjunge från sketen i Egypten till berget Nitria. När de kom fram sa han åt sin lärjunge att gå före. Medan lärjungen gick mötte han en hedning... Han var präst och gick fort med en stav.

– Hallå Satan! Vart är du på väg?, ropade munken obetänksamt till honom.

Då blev han så uppretad att han gav sig på munken och började slå honom utan förbarmande. Tillslut lämnade han honom halvdöd. Sedan tog han sin stav och gick fort därifrån. En stund senare mötte Fader Makarios den hedniska prästen. Med en gång började han välsigna honom med stor vänlighet.

– Gud välsigne dig, gode man. Jag önskar dig att du måtte få behålla hälsan, arbetsamme man. Jag önskar att du ska bli frälst!

Hedningen var slagen av förvåning. Han närmade sig helgonet och frågade honom:

– Vad gott ser du i mig, Fader, att du önskar att jag blir frälst.

– Jag ser att du arbetar hårt och springer, svarade helgonet honom, och du förstår inte, min gode man att du arbetar förgäves...

– Min själ mjuknade och fylldes av sötman av det sätt du hälsade, sa den hedniska prästen lugnt. Jag förstår att du är en Guds man. En annan eländig munk, emellertid, förolämpade mig för en liten stund sen när vi stötte ihop. Och jag gav honom en rejäl omgång. Jag lämnade honom halvdöd av alla slag. Och med en gång faller han ner framför fötterna på Fader Makarios, han omfamnar dem och säger till honom: Om du inte gör mig till munk ska jag inte låta dig gå härifrån! Helgonet reste honom upp och de gick tillsammans dit där hans lärjunge fortfarande låg nerslagen. De lyfte upp honom och tog med honom till kyrkan på berget Nitria. När munkarna såg den hedniska prästen tillsammans med Fadern blev de mycket förvånade. Till sist döpte de honom och de gjorde ho-

nom till munk och på grund av honom blev många hedningar kristna. Och så sa Fader Makarios: Ett ont ord gör även en god människa illa, medan ett gott ord kan omvända en ond människa att bli god.[2]

En första anmärkning, som jag tror uttrycker den generella känslan, är att i den här rörande berättelsen dominerar de starka kontrasterna: den oförsiktige lärjungens ord och den mogna andlige faderns ord, det goda ordet och det onda ordet, ett ord av nonchalans och ett ord av tolerans, ett ord som gör någon vild och ett ord som gör någon tam, ordet som förmörkar den andre och ordet som upplyser honom själv. Så därför, har ordet i sig självt sådana egenskaper? Innehar ordet sådana krafter och samtidigt motsatsen? Vad är det egentligen, det här ordet? Vilket mysterium gömmer det? På dessa frågor kunde mycket djupa svar ges med psykologins[3] hjälp, men den här händelsen, ett litet drama utspelat i den egyptiska öknen, tvingar oss att ge svar inom en annan kategori. Låt oss gå in på djupet med välsignelse av de heliga fäderna.

Först av allt förstår vi att den hedniska prästen direkt kände igen i Fader Makarios den sanne gudsmannen, men i lärjungens person en gudsmän bara på ytan. Det visar att ordets effektivitet beror direkt på en persons hjärtas andliga tillstånd. Så om vårt ord kommer ifrån ett hjärta som är bebott av och ger vila åt det förkroppsligade Guds Ord, då blir vårt ord bärare av och verktyg för Guds upplysande och fridsingivande Ord. Och motsatsen om vårt ord kommer ifrån en tillvaro snärjd av mörka passioner, vidarebefordrar vårt ord håglöshet och störningar av de onda andarna.

Följaktligen är det möjligt att dra en första grundläggande slutsats: När Fader Makarios med sitt goda ord omvände hedningen använde han sig inte av någon vetenskap eller fiskemetod, utan mycket enkelt utgöt sitt hjärta som flödade av den Helige Andes nåd från vår Kristus kärlek.

C. Men låt oss nu bege oss till Atens fattiga förorter, när i början av förra seklet, närvaron av Fader Nikolaos Planas spred hopp och helgelse. Denne, den Allsmäktiges, helige präst besökte mycket ofta en särskild familj, som hyrde ut sin bakgård åt en skomakare. Den stackaren var ateist och en viktig officiell medlem av kommuniströrelsen. Hans hat gentemot alla, och särskilt för präster, visste inga gränser. På platsen där han arbetade brukade han tala entusiastiskt till de andra om var han och hans kompanjoner skulle börja slakten av prästerna. Och han brukade

säga: ”Först av allt ska vi slakta den Livgivande källans präster och sen fortsatte han att tala om de andra.”

Den välsignade Fader Nikolaos med sin karaktäristiska godhet närmade sig honom och sa: ”God eftermiddag, mitt barn”. Skomakaren mumlade något utan att lyfta huvudet från sitt arbete.

Nästa lördag gick Fader dit igen: ”God afton, Lukas”. Han svarade honom ”God afton”, igen utan att lyfta sitt huvud.

Vid sitt tredje besök sa Fader igen ”God afton, Lukas, hur mår du, mitt barn?” Han nedlät sig att säga ”Tack, bra, präst”.

Väldigt ofta brukade Fader besöka platsen där han arbetade, ända tills isen bröt. Han steg upp från sitt arbete, han kysste hans hand vördnadsfullt och riktade sig till alla som följde den heliga fadern och utropade: ”När de ska döda prästerna ska jag säga till dem att inte döda Fader Nikolaos. Och jag ska inte bara säga det, jag ska också beskydda honom.”

Från den dagen när Fader kom gick han fort för att möta honom och kyssa hans hand.

Det är värt att notera att den gode Fader Nikolaos, varken visste om skomakarens avsikter, inte heller visste han något om kommunism, inte heller förstod han hans personlighetsförändring. Det är vad vi tror. Vem vet hur han såg saker med sin förutseende själ. Så den här kommunisten, oavsett hur många predikningar han skulle ha hört eller mängden av råd som skulle ges till honom, ingenting skulle ha påverkat hans förhärdade själ så mycket som den vithårige, lille, gamle mannen som han stående upp hälsade på och glömde sitt gamla förakt. Men resultatet av detta fall är ännu viktigare. ”Genom Faderns förböner omvände sig skomakaren. Och när han en tid senare insjuknade i en sjukdom (underdelen av hans

fötter blev förklarade) och dog vid 30 års ålder, dog han som god kristen och förstås utan att ha dödat någon. Åsynen av Faders ansikte hade ett sådant inflytande på alla som han blev bekant med. Och det var därför han inte hade några fiender. Bara satan, men också honom tillintetgjorde han genom den Helige Andes nåd, som hade tagit boning i hans själ.”[4]

I den här rörande berättelsen ser vi ännu en gång essensen av och källan till de helande krafterna av ett gott ord: Den Helige Andes nåd hade tagit boning i den välsignade Fader Nikolaos och gav hans ord en upplysande och fridfull inverkan.

Men låt oss gå in ner på djupet. Fader Nicholas, som hade kärlekens Gud i sitt hjärta, såg inte i den stackars skomakaren ”något oriktigt och föraktfullt”[5], utan såg i hans person en Guds avbild som han måste bemöta med respekt. Denna djupa och fundamentala evangeliska sanning hjälper oss att dra en andra grundläggande slutsats: ”Oavsett i vilket sorgligt tillstånd en person må befinna sig i, fortsätter han fortfarande att vara en Guds avbild, han fortsätter att vara den[6] som blivit förlöst av vår Frälsare Kristi dyrbara blod.” Därför borde inte vår attityd gentemot en person vara formell, inte heller borde den bara uttrycka någon slags moral, utan först och främst vara en attityd av Kristuscentrerad kärlek och respekt. Vi måste bli medvetna om att effektiviteten av vårt ord till den andre ”alltid är i proportion av den procent av genuin kärlek vi har för vår medmänniska, kärleken som har sin boning i våra hjärtan”[7]

För att hålla mitt löfte om ”en översiktlig introduktion” av vårt ämne, ska jag avsluta mina ringa reflektioner med en annan rörande historia och en tredje slutsats.

Vår tradition säger att aposteln Jakob, evangelisten Johannes broder, då han leddes till sin martyrdöd, stötte ihop med den person som förrätt honom längs vägen. Han stoppade honom, gav honom en hjärtlig kyss och sa till honom: ”Guds frid vare med dig, min broder! Gud välsigne dig!” Den andre blev så förvånad över att se sådan förlåtelse och ropade med entusiasm: ”Från idag är jag också kristen!” Efter denna bekännelse blev han också halshuggen tillsammans med aposteln.”

Genom den här fantastiska händelsen ser vi först och främst ett uttryck för en kärlek som verkligen är gudomlig, när någon har sådan

tolerans att han älskar sin fiende och ger honom hjärtliga välgångsönskningar, då blir den personen verkligen av nåd, en gud. Vi ser också att ett gott ord som kommer ifrån denna gudomliga kärlek är sådant, och så starkt, att det inte bara helar och förändrar någon, utan också leder honom till att bli martyr för Kristus.

Jag undrar hur långt ifrån en sådan hög, sann och gudomlig kärlek vi är när våra hjärtan är oroliga och förmörkade för att någon förolämpat avguden vi har av oss själva. Eller när vi vräker ur oss något för att krossa vår broders värdighet, som är en Guds avbild?

Mest ärade metropolit och högt vördade andlige Fader, vi tackar Er igen för att Ert goda ord aldrig slutat flöda från Ert goda hjärta och vattnat våra mer eller mindre ofruktbara hjärtan. Vi är vittnen till de oräkneliga mirakel som Guds nåd utfört genom Er kärleks goda ord, en kärlek som finns inom Er, som svämmar över helt utan ansträngning och kommer inifrån Er och ger Ert ord helande kraft, förändring och upplysning. Tillåt oss, vår andlige fader, att ge er våra hjärtliga välgångsönskningar till Ert namnsdagsfirande och avsluta detta enkla tal.

Må den obefläckade Theotokos och de Heliga Beskyddarna av vårt kloster bevara Er i ”frid, heder, hälsa och långt liv”, men också oupphörigen överflödande av det goda ordet för Er andliga flocks uppbyggelse, omvandling och frälsning i Kristus. Amēn!

Tack! Förlåt mig!

Tacksägelse och tillbedjan åt Gud. Amēn!

[1] Se Matt 17:8, Mark 4:8

[2] Gerontikon, sid. 71 ab ”Abba Makarios Egyptiern, 39, upplaga ”ASTIR”, Aten 1961. förenklad.

[3] Se Fader Philotheus Pharos, Dialogen – Principer och Metoder, upplaga ”AKRITAS”, Aten 1983. Arbetet är baserat huvudsakligen och först av allt på författarens direkta psykoterapeutiska pastorala – och undervisningserfarenhet och på några enkla texter som visade sig var användbara för honom och hans studenter, en av dem (texterna), och den grundläggande, är händelsen med Fader Makarios.

[4] Martha, nunna (+) Fader Nicholas Planas, sid. 62-63, § 42. ”Det tämjda vilddjuret” , upplaga ”ASTIR”, Aten 1967.

[5] Se Fader Philotheus Pharos, som ovan, sid. 17.

[6] Se Fader Philotheus Pharos, som ovan, sid. 57.

[7] Se abbedissa Theodora Hambaki, Gerontikon, sid. 43-44, upplaga 7, Brödrskapet ”Lydia”, Thessalonike 1989.

”Prototypen för berättelsen : Helige Antiachus Pandekto, PG vol. 89, kolumn 1796 B, Ord 116. Även: Evergetinos vol. 2, Ämne 37, § 10.